

ДО
ПЕТЪР ЧОБАНОВ
Председател на
Комисията
по бюджет и финанси
Четиридесет и осмо Народно събрание

ДО
РОСИЦА ВЕЛКОВА
Министър на финансите
Министерство на финансите
ул. „Г. С. Раковски” № 102
София 1040

КОПИЕ ДО
ЛЮДМИЛА ПЕТКОВА
Зам.-министър на финансите

ОТ
Асоциацията на операторите
на
ваучери за храна в България

СТАНОВИЩЕ

Относно: Законопроект за изменение и допълнение на Закона за корпоративното подоходно облагане № 48-254-01-67, внесен от Костадин Костадинов и гр. н. п. на 17.11.2022 г.

Уважаеми г-н ЧОБАНОВ,

Уважаема г-жо ВЕЛКОВА,

Уважаеми народни представители,

Асоциацията на операторите на ваучери за храна в България (АОВХ) би искала да изрази подкрепата си към законопроекта за изменение и допълнение на Закона за корпоративното подоходно облагане (ЗКПО), № 48-254-01-67, внесен от Костадин Костадинов и група народни представители на 17.11.2022 г. В същото време, АОВХ иска да отправи някои препоръки и коментари към предложените текстове на законопроекта.

1. Запазване на необлагаемата сума на ваучерите за храна от 200 лв.

В началото на 2022 г. необлагаемият размер на ваучерите за храна, предоставени ежемесечно на наетите лица, бе увеличен от 80 лв. до 200 лв. чрез Преходните и заключителни разпоредби на Закона

за държавния бюджет за 2022 г. Тази мярка бе възприета изключително добре от хиляди работодатели, които увеличиха месечния размер на ваучерите, които предоставят на своите служители. По наши данни **броят на работещите, които получават ваучери, се е увеличил с над 1/3 до 650 хил. души**, като повече от 65% от работодателите са увеличили месечния размер на ваучерите за храна, които предоставят на своите служители. В момента **средната сума, която получават служителите в България, е около 150 лв. на месец**. Ето защо считаме за необходимо този стимул за работодатели и работещи да бъде запазен, за да се осигури предвидимост и да се избегне социалното недоволство, което прекратяването му би причинило в условията на растяща инфлация.

Освен това, ваучерите за храна имат доказан положителен ефект за икономиката, тъй като „изсветляват“ доходите на работещите и потреблението. Различни икономически проучвания през годините са доказвали, че ефектът на изсветляване върху икономиката е в размер до 15% от квотата за ваучери за храна.

Предвид гореизложеното, АОВХ апелира към запазване размера на максималната стойност на необлагаемите социални разходи, предоставени под формата на ваучери за храна на всяко наето лице по чл. 209, ал. 1 от ЗКПО, на 200 лв. Според нас подобно предложение **е не само желателно, а по-скоро необходимо и навременно**, което се дължи на големия интерес на работодателите към тази мярка. Доколкото подобна мярка бе въведена в Закона за държавния бюджет за 2022 г., считаме, че подобно увеличение, въведено в самия ЗКПО, би гарантирало осигуряването на правна сигурност за всички лица, участващи в системата на ваучерите за храна, тъй като въвеждането ѝ като временна мярка през 2022 г. бе възприето изключително добре, за което свидетелства увеличеният брой на работещите, които получават ваучери.

2. Дигитализация на ваучерите за храна

Членовете на АОВХ подкрепят законопроекта в частта му за дигитализация на ваучерите за храна и в тази връзка бихме искали да обърнем внимание на следното:

2.1. Положителни ефекти от дигитализацията на ваучерите за храна

Предоставянето на възможност за издаване на електронни ваучери за храна би довело до редица **положителни ефекти за работодателите, служителите, търговците, приемащи ваучери, както и за държавата и органите, които осигуряват контрол с цел съблюдаване спазването на законовите изисквания** (т.е. органите на Националната агенция за приходите и Министерство на финансите).

Издаването на електронни ваучери би спестило на работодателите време за администрирането и раздаването им, би улеснило служителите, предоставяйки им възможност да използват ваучерите си за плащания на ПОС терминал и онлайн, би довело до улеснено администриране на ваучерите при търговските обекти, като това ще намали разходите за транспорт и въглеродния отпечатък на ваучерите и др.

За служителите електронните ваучери ще означават удобство и по-голяма сигурност, тъй като те ще могат да проверяват съответната наличност и валидност на ваучерите си по електронен път, да използват най-напред ваучерите с най-кратката валидност, да блокират съответния електронен инструмент (било то на физически или електронен носител), ако той е бил загубен или откраднат и да получат нов, за да използват своите електронни ваучери.

Дигитализацията на ваучерите за храна би довела до ползи и за **държавата**, насърчавайки безкасовите плащания, което респективно ще доведе до намаляване на сивата икономика, а това от своя страна – до по-високи приходи от корпоративен данък, задължителни осигурителни вноски и данъци върху доходите на физическите лица.

2.2. Изисквания за издаването на електронни ваучери

На първо място бихме искали да обърнем внимание, че предоставянето на възможност ваучерите за храна да бъдат издавани на електронен носител не е равнозначно на въвеждане на изцяло ново средство за замяна или нов вид социална придобивка. Всички релевантни изисквания към ваучерите за храна ще бъдат приложими и към електронните ваучери за храна, а там, където е необходимо, следва да се уредят детайлите относно процеса по издаване на ваучерите от техническа гледна точка. Предвид това не считаме, че дигитализацията на ваучерите за храна предполага изготвянето на изцяло нова правна рамка на същите. Този процес ще позволи предоставяне на средства, чиято основна цел е задоволяване на основни битови нужди на лицата, не само на хартиен, **но и на електронен носител**. Подобно на ваучерите на хартия, тези на електронен носител също ще бъдат използвани в ограничена мрежа от търговци, които имат сключен договор с оператори на ваучери за храна и ще служат за придобиване на определени стоки или услуги, определени от действащото законодателство. Електронните ваучери, както и хартиените, няма да могат да бъдат заменени срещу пари, от тях няма да може да се теглят средства на банкомат или да се връща ресто. **Те ще могат да бъдат използвани единствено в ограничена мрежа от търговски обекти, които имат сключен договор с издателя на електронния ваучер, за да се контролира получената стока за замяна срещу ваучера.**

В този ред на мисли бихме искали изрично да подчертаем, че ваучерите със социална насоченост, включително тези на електронен носител, не попадат в обхвата на Директива (ЕС) 2015/2366 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2015 година за платежните услуги във вътрешния пазар („Директивата“) и в този смисъл те не представляват платежен инструмент. В България Законът за платежните услуги и платежните системи („ЗПУПС“) транспонира разпоредбите на Директивата. Според чл. 2, ал. 1, т. 11 извън приложното поле на ЗПУПС попадат „услуги, извършвани въз основа на платежни инструменти, които могат да бъдат използвани само по ограничен начин и отговарят на следните условия: инструментите са валидни само на територията на Република България, предоставени по искане на бюджетна организация по смисъла на Закона за публичните финанси или от лице от публичния сектор или търговско дружество, служат за придобиване на определени стоки или услуги от доставчици, сключили договор с издателя, и се регулират от национален или местен административен орган за постигане на конкретни социални или данъчни цели.

Разбира се, АОВХ осъзнава необходимостта от приемането на технически изисквания за електронни ваучери. Считаме, че такива изисквания следва да бъдат предвидени в подзаконовата нормативна рамка, а именно Наредба №7 от 9.07.2003 г. за условията и реда за издаване и отнемане на разрешение за извършване на дейност като оператор на ваучери за храна и осъществяване дейност като оператор („Наредба №7“) в срок, който да позволи на операторите на ваучери за храна, получили разрешение за тази дейност от Министерство на финансите, да адаптират продуктите и услугите си. **За тази цел промените в Наредба №7 следва да бъдат приети преди, а не след влизането на закона в сила.** Членовете на АОВХ са готови да съдействат на народните представители, Министерството на финансите, Министерството на труда и социалната политика и Министерството на електронното управление с експертиза при издаването на електронни ваучери за

храна в други държави в ЕС, както и въвеждането на нормативна рамка, която да отговаря на най-добрите практики, въведени към днешна дата в други държави-членки на ЕС.

Относно **съществуващите разрешения за извършване на дейност** като оператор на ваучери за храна – следва да се предвиди ред и срок, в който настоящите оператори на ваучери за храна да могат да докажат, че отговарят на изискванията за ваучери на електронен носител и общите изисквания към издаването на електронни ваучери за храна, предвидени в чл. 209 и новия чл. 209а.

2.3. Влизане в сила на новите правила

Предвид гореизложеното, предложението на **АОВХ е разпоредбите, позволяващи дигитализацията на ваучерите за храна да се прилагат от 1 януари 2024 г.**, за да има достатъчно време да се проведат необходимите обществени обсъждания на подзаконовата рамка и да се даде възможност на всички заинтересовани страни да се подготвят в разумен срок за предстоящата дигитализация.

Също така считаме, че следва да се предвиди преходен период, в който двата инструмента – хартиен и електронен ваучер за храна, да съществуват паралелно, за да се осигури плавен преход към дигитализация на ваучерите. АОВХ счита, че **преходен период от 1 г. (до 1 януари 2025 г.) ще даде възможност на повечето оператори и работодатели да мигрират към системата на електронни ваучери за храна.**

2.4. Контрол върху системата на ваучерите за храна

АОВХ счита, че контролът върху системата следва да продължи да бъде извършван от Министерство на финансите (МФ) и Националната агенция по приходите (НАП), тъй като, както посочихме и по-горе, предоставянето на възможност за издаване на електронни ваучери за храна не създава нова система за ваучери за храна, а по-скоро допълва съществуващата система с електронен носител.

Към настоящия момент, съгласно чл. 19 от Наредба №7, операторите ежемесечно представят в НАП справки за предоставените и осребрени (т.е. за направените плащания към търговски обекти, приемащи ваучери) ваучери за храна за предходния месец. Считаме, че това задължение може да бъде прилагано и по отношение на ваучерите за храна на електронен носител. Задължението за подаване на тези справки, както и задължението разплащанията между операторите и работодателите и операторите и търговците (приемащи ваучери) да се извършват само по банков път създава добра възможност за проследимост на разпространението на ваучерите по веригата от лица. Запазвайки същите задължения и по отношение на електронните ваучери за храна компетентните органи ще имат възможност да осъществят същия контрол върху ваучерите на електронен носител, както и върху хартиените такива. Те ще имат същия достъп до информация, какъвто имат и към настоящия момент по отношение на ваучерите.

Оператор на ваучери следва да може да издава като хартиени, така и електронни ваучери за храна, след като е доказал техническа възможност по време на преходния период. Операторите на ваучери, ако издават едновременно хартиени и електронни ваучери за храна, следва да отчитат съвместно и двата вида ваучери, издадени по всяка индивидуална квота, със справки към МФ. Общата сума издадени ваучери на хартиен и електронен носител от оператор трябва да отговаря на условията и реда, описани в Наредбата към чл. 209.

Работодателите също следва да продължат да предоставят и осчетоводяват електронните ваучери за храна при съществуващите условия в ЗКПО и Наредба №7. При извършване на проверка, НАП и другите надзорни органи биха могли да установят дали операторите и работодателите спазват всички нормативни изисквания за издаването и предоставянето на ваучери за храна. Работодателите следва да може да предоставят както хартиени, така и електронни ваучери за храна на служителите си.

3. Предложения за допълнения и изменения на законопроекта

АОВХ принципно подкрепя законопроекта за изменение и допълнение на ЗКПО № 48-254-01-67, като бихме искали да направим следните уточнения и предложения за допълнения и изменения:

- Общата годишна квота за ваучери за храна в Закона за държавния бюджет на Република България за 2024 г. следва да бъде валидна едновременно за хартиени и електронни ваучери за храна.
- В чл. 209, ал. 2, т. 6 следва да се добави „в сила до 31.12.2024 г.“
- В чл. 209, ал. 2, т. 7 буква д) думите „физическия носител“ следва да се заменят с „електронния носител“.
- В чл. 209, ал. 2, т. 7 буква е) думите „физическия носител“ следва да се заменят с „електронния носител“.
- В чл. 209 а, ал. 6 думата „наличните“ следва да се замени с „начините“.

В Преходните и заключителни разпоредби:

- В параграф 4: думите „до 3 месеца от влизането му с сила“ се заменят с „до 6 месеца преди влизането му в сила“
- В параграф 5: Законът влиза в сила на 1 януари 2024 г. с изключение на чл. 209 ал.1, който влиза в сила на 1 януари 2023 г.

В допълнителните разпоредби на ЗКПО следва да се въведат дефиниции за „издаване“ и „електронен ваучер за храна“:

- В параграф 1, т. 35 думата „отпечатването“ се заменя с „издаването“ и се въвежда следното определение: „Издаване“ на електронни ваучери за храна е услуга, предоставяна от оператор на ваучери за храна, сключил договор с работодател за предоставяне на ваучери за храна по условията на чл. 209 от ЗКПО и Наредба №7.
- В параграф 1, т. 36 определението за ваучери за храна се изменя, както следва:
 - „Ваучерите за храна“ са социална придобивка на хартиен или електронен носител, предоставени чрез работодателя на работниците и служителите, включително на тези по договори за управление, относно които съществува задължение да бъдат приети като заплащане или част от заплащане в ресторанти, заведения за бързо обслужване и обекти за търговия с храни съгласно сключен договор за обслужване с оператор. Електронен носител може да бъде материален електронен носител или виртуален електронен носител.
 - „Техническа готовност“ за издаване на електронни ваучери за храна от оператор е фактическата възможност на оператора да извършва проследяване на всеки ваучер заявен и

заплатен от работодател, индивидуалната квота, по която всеки отделен ваучер е издаден, всеки ваучер (частично или изцяло) заплатен към търговската мрежа и др. Всички изисквания към техническата възможност на оператора следва да бъдат подробно описани в Наредбата по чл. 209 ЗКПО

В заключение, надяваме се да вземете нашето становище под внимание и оставаме на разположение за допълнителна информация и възникнали въпроси. Като заинтересована страна, бихме искали да бъдем поканени на заседанието на Комисията по бюджет и финанси при разглеждането на този законопроект.

С уважение:

Меди Бенбугера

Председател

Асоциация на операторите
на ваучери за храна в България

За контакт: Таня Обущарова

+359 893 042 411

tanya.obushtarova@edenred.com